

Nåtö biologiska station

Verksamhetsberättelse för år 2015

Verksamheten på Nåtö biologiska station inledes den 27 mars då de första forskarna anlände och säsongen avslutades den 4 oktober. Verksamheten var under sommaren 2015 livlig.

Nåtö biologiska stations styrelse var under treårsperioden 2013-2015:

- Societas representanter: prof. Carl-Adam Hæggström, fil.mag. Nina Hagner-Wahlsten, doc. Torsten Stjernberg och doc. Gunilla Ståhls-Mäkelä.
- Ålands Landskapsregerings representanter: naturvårdsintendent Jörgen Eriksson (ersättare bitr. naturvårdsintendent, fil. dr Inkeri Ahonen) och lektor, fil. dr Ralf Carlsson (ordförande; ersättare vattenbiolog, fil. mag. Mikael Wennström).

Som stationens amanuens fungerade fil. dr Tomas Lehecka.

Stationens styrelsemöten hölls på stationen den 29 maj och den 31 augusti. Vid majmötet informerades Sten Eriksson om de strukturella förändringar som har ägt rum i fråga om förvaltningen av Landskapets fastigheter. De har tidigare legat under olika enheter, t.ex. byggnaderna på Nåtö har förvaltats av Miljöbyrån, men fr.o.m. 1.1.2015 förvaltas alla fastigheter av den nybildade Fastighetsbyrån som senare blir ett fastighetsverk (fr.o.m. 1.1.2016).

Stationsbudgeten 2014 bestod av ett bidrag från PAF (6 400 €) och övernattningsintäkter (3 755 €). Stationens utgifter var av amanuensens lön och reseersättningar, styrelsens reseersättningar och driftskostnader, sammanlagt 5 907,12 €.

Biblioteket utökades med ett tiotal nummer av olika serier. C.-A. Hæggström deponerade nya år-

gångar av de mykologiska serierna Karstenia (årgång 55), Jordstjärnan (årgång 28) och Svensk Mykologisk Tidskrift (årgång 35) på Stationen. En del gamla publikationer och dubletter av serier rensades ur biblioteket.

Besökarmängden (övernattare) var 93 och de sammanlagda övernattningsdygnen var 406.

Forskningen 2015

Inventering av Natura 2000-områden och hotade arter – Silvestris Ab: Jyrki Normaja, Jorma Pennanen, Sami Virta & Esko Vuorinen

En möjligast fullständig inventering av fåglar, snäckor och sniglar, trollsländor och kärlväxter utfördes på olika naturreservat på Åland. På själva Nåtö ingick följande delområden: det naturskyddade området kring Nåtö biologiska station och väster om Järsövägen (Nåtö väst), naturreservatet öster om Järsövägen (Nåtö öst), Väster-skogsområdet väster om Järsövägen (Västerbergen) samt Harskatan och reservatet öster om Järsövägen fram till Hemviken (Harskata). Vidare inventerades följande öar eller naturskyddade delar av öar och skär: Yttre Korsö, Inre Korsö, Jungfruskär, Slätskär, Getskär, skäret norr om Getskär, Östra Börtskär, Senskär och Idholm. Därtill inventerades naturreservaten Espholm i södra Mariehamn, Herröskatan i Lemland, Moren i Jomala, Prästgårdsnäset i Finström och Höckböleholmen i Geta. En fullständig rapport har inlämnats till Landskapsregeringen.

Dvärgmus funnen på Åland 2015 – Torsten Stjernberg

Den 23 augusti påträffade TS en död liten smågnagare på Enklinge i Kumlinge kommun som end tydligt kunde bestämmas till **dvärgmus** (*Micromys minutus*). Den arten har veterligen inte tidigare påträffats på Åland. Exemplet som var helt intakt, nyss avlidet med en vikt på 5,6 g, hittades på stranden vid Västanpå på Enklinges västra sida, nedanför terrassen till en strandbod, i övre kanten av en minimal strandäng, 3–4 m från strandlinjen. Det är fråga om ett ungt exemplar, som numera införlivats i Naturhistoriska centralmuseets samlingar. Möjligen har den hämtats till fyndplatsen av en katt som några gånger setts jaga längs stranden vid Västanpå. Både söder och norr om stugan finns partier med strandängsvegetation, där katten setts jaga.

Frågan om bakgrunden till fyndet är ännu helt öppen. Att exemplaret är ett ungdjur tyder på att det finns en lokal population på Enklinge. Någon smågnagarfångst har veterligen inte utförts på ön. Dvärgmus ingick inte i den fångst av ”Mikromammalier” (gnagare och näbbmöss) som Ulla-Maija Liukko och Sirpa Peltonen utförde på Kumlinge hemland, Sottunga, Föglö och Kökar samt på Fasta Åland 1984–1985.

Förekomst av dvärgmus närmast Kumlinge har rapporterats från Anavais i Gustavs. Kontakter mellan Kumlinge och Gustavs har förekommit. Ännu in på 1980-talet förde enklingeborna årligen sin säd till Grönvik i Gustavs för att mallas, dock ej längre under de senaste två decennierna.

Några andra ströfynd av dvärgmus i skärgårdsförhållanden har konstaterats som styrker uppfattningen om att dvärgmusen också kan förekomma på öar. På ön Stor-Wehaks (fi. Iso-Wehanen) i Nystads mellanskärgård påträffades i juni 2013 sammanlagt 22 döda dvärgmöss i diskhon i ett torp som stått obebott under vintern (TS bestämde arten på basis av foto av J. Stjernberg). Också på två holmar söder resp. nordost om Biskopsö i Hitis mellanskärgård har TS konstaterat förekomst av dvärgmus. På den bebodda ön Söndarö i Pernå mellanskärgård i östra Finska viken har dvärgmus under perioden 1985–2016 fångats inomhus i kontinuerligt bruk varande slagfällor åren 1985, 1989, 1995, 2005, 2009 och 2013,

med 2005 som ett verkligt toppår (K.-G. Widén, personligt meddelande).

Den åländska däggdjursfaunan har sålunda i sen tid berikats med två smågnagararter, dels med dvärgmusen 2015, dels med **vattensorken** (*Arvicola terrestris*), vars postglaciala invandring från öster till den öståländska skärgården ägt rum under de senaste decennierna. I Kumlinge och Enklinge har enligt ortsbefolkningen vattensork förekommit sedan 1980-talet. Bland bytesrester tillvaratagna vid berguvenns boplatser i ett revir på Brändö Nötö sommaren 2014 (tre bogropar av olika ålder) noterades rester av minst 56 vattensorkar, och vid tre olika uvrevir i Kumlinge 2014 (ett av dem W om Enklinge) ingick även vattensork bland bytesresterna (S. Sulkava & T. Stjernberg, opubl.).

Dvärgmusen från Enklinge. Foto: TS 23/8 2015.

Bo av dvärgmus funnet på Lilla Öland i Hitis. Foto: TS 30/10 2015.

Parasitoiderna hos ängsnåtfjärilen (*Melitaea cinxia*) – Doc. Saskya van Nouhuys & MSc Wolfgang Reschka

Larver av ängsnåtfjärilen (*Melitaea cinxia*) och dess parasitoider fanns lagrade under vintern i jordkällaren på Nåtö. Vid flera tillfällen kom Saskya van Nouhuys och hämtade material från källaren. Wolfgang Reschka är Saskya van Nouhuys' doktorand och han utförde experiment angående parasitoidernas beteende vid Stationen under 2015.

Parasitoiderna hos ängsnåtfjärilen (*Melitaea cinxia*) och skogsnåtfjärilen (*Melitaea athalia*) och deras sätt att känna igen fjärillarvernas näringsväxter – PhD Joanneke Reudler Talsma

Försöken fortsatte enligt samma riktlinjer som 2014. De av herbivorin (fjärillarvernas gnag på värdväxten) inducerade flyktiga substanserna (HiVC) från de båda värdväxterna **svartkämpar** (*Plantago lanceolata*) och **axveronika** (*Veronica spicata*) undersöktes och jämfördes 2014 med gaskromatografi/masspektrografi och en jämförelse mellan olika behandlingar visade på klara skillnader mellan värdväxterna och också mellan de båda fjärillarterna. Eftersom försöken 2014 strandade på att det fanns för få parasitoider (stekar av arterna *Cotesia melitaearum* och *Hypotheser horticola*), gjordes nya försök 2015. Undersökningen försöker fastställa hur specifika doftsignalerna är och hur betydelsefulla de är för att parasitoiderna skall hitta fjärillarverna. Det visade sig att vardera parasitoiden var mer attraherade av de värdväxtplantor som hade ägg eller larver av ängsnåtfjärilen (*M. cinxia*) än av skogsnåtfjärilen (*M. athalia*).

Interaktionen mellan värdväxt och patogen och dess epidemiologi – Doc. Anna-Liisa Laine, Dr Steve Parratt, Dr Rachel Penczykowski, MSc Pil Rasmussen, Krista Raveala och medhjälpare

Undersökningarna av **mjöldaggssvampen** *Podosphaera plantaginis* som parasiterar på **svartkämpar** *Plantago lanceolata* påbörjades av Anna-Liisa Laine år 2001. De årligen återkommande

undersökningarna har nu resulterat i ett unikt material med epidemiologiskt data av svampen och dess över 4000 värdpopulationer. Under 2015 utfördes följande fältarbete på Åland:

Dr. Steve Parratt och hans medhjälpare insamlade material för att kvantifiera förekomsten av svampparasiten *Ampelomyces* som infekterar mjöldaggen. Målsättningen är att kvantifiera hyperparasitens inverkan på epidemiologin och evolutionen hos värdväxten.

Krista Raveala ledde en stor inventering av alla svartkämpepopulationer där mjöldaggen påträffades i september 2014. Närvaron och rikligheten eller frånvaron av mjöldaggen på svartkämparna i de olika populationerna noterades. Datat skall användas för att klarlägga var epidemin börjar och vilka faktorer på metapopulationsnivå som påverkar dynamiken hos parasitsvampen.

Dr. Rachel Penczykowski följde noga med hur infektionen framskred i lokala patogenpopulationer och insamlade genotypprover. Samma populationer undersöktes redan 2014 och genom de nya proverna kommer man att kunna förstå hur storleken och den genetiska strukturen hos patogenpopulationen ändras under vintern och hur abiotiska faktorer påverkar patogenens övervintningsframgång.

MSc Pil Rasmussen undersökte hur den arbuskulära mykorrhizan hos svartkämpar varierar mellan populationerna och med tiden.

Insamling av viveln *Trichosirocalus troglodytes* – doc. Marko Nieminen

Viveln *Trichosirocalus troglodytes* (Coleoptera, Curculionidae), som lever på svartkämpar (*Plantago lanceolata*) insamlades på olika håll på Åland. Skalbaggen används vid försök inom doc. Anna-Liisa Laines grupp.

Ålands kärllväxtflora – fil. mag. Conny Andersson, fil. dr Ralf Carlsson, Helen Eriksson, fil. mag. Johan Franzén, prof. Carl-Adam Hæggeström, fil. mag. Eeva Hæggeström, lektor Christine Roiha, doc. Torsten Stjernberg & Soile Vartiainen

Under fältsäsongen 2015 inventerades kärllväxtfloran på olika håll på Åland. Förekomsterna av

den fridlysta **ramslöken** (*Allium ursinum*) inventerades, liksom också den på Åland allt allmänna-re **blåelden** (*Echium vulgare*); fynden av den sistnämnda är rapporterad i en artikel av C.-A. och E. Hæggeström (se Publikationer 2015 nedan). Några av fynden gäller allmänna växter eller växter som håller på att breda ut sig och som hittades som nya i kommuner där fynd från tidigare saknades. Bland fynden kan följande nämnas:

- Två blommande ex. av **vildpersilja** (*Aethusa cynapium*) påträffades på trottoaren vid Skarpansvägen 27 i Mariehamn. Den har tidigare påträffats i Mariehamn 1914 och 1988.
- Det lilla gräset **vårtätel** (*Aira praecox*, fridlyst) mår bra på de sandiga markerna vid Möckelö havsbad i Jomala.
- **Sandlök** (*Allium vineale*) växer vid Berghäll i Föglö Hummersö. Arten är sällsynt i den östäländska skärgården.
- **Stor kardborre** (*Arctium lappa*), ett tital plantor växte på en väggkant vid Y-korsningen på Järsö i Lemland. Arten är känd på Järsö sedan 1886.
- **Lundkardborre** (*Arctium nemorosum*), två stora plantor växte på en väggkant ca 60 m NW om Östergård på Järsö i Lemland.
- **Strandmålla** (*Atriplex littoralis*) påträffades vid Sandvik på Seglinge i Kumlinge. Arten är ny för Kumlinge.
- **Månårsbräken** (*Botrychium lunaria*) hade 11 ex. i Jomala, Södersunda, Fårskär (tre ex. 2014).
- **Skär snårvinde** (*Calystegia sepium* subsp. *spectabilis*) påträffades vid museigården Mat-smårs (Mellangård) på Hummersö i Föglö. Denna underart har inte tidigare noterats på Föglö.
- **Tagelstarr** (*Carex appropinquata*) växte i ett kärr på Hamnö i Vårdö, Sömskäla. Arten är ny för Vårdö.
- **Skogsklocka** (*Campanula cervicaria*), tre storvuxna ex. i knopp växte på åkerkanten vid åkerdiket invid Hammarlandsvägen på Korsängen i Hammarland Näfsby på den enda kända lokalen för arten på Åland.
- Två fynd av **toppklocka** (*Campanula glomerata*) gjordes i den nordöstäländska skärgården där arten inte noterats förut:
 - 1) Vid en gårdsgång på Enklinge i Kumlinge. Växten är ev. odlad här.

- 2) På en torr äng öster om butiken på Jurmo i Brändö.
 - Ett bestånd på ca 2 m² av **hässleklocka** (*Campanula latifolia*) växer i 1700-tals äppelträdgården på Joppe i Jomalaby i Jomala. Det kan vara fråga om en kvarstående prydnadsväxt som planterades i trädgården på 1700-talet. Hässleklockan har mycket livskraftiga bestånd på Nätö, men i övrigt är bara två bestånd i Sund kända.
 - **Spåtistel** (*Carlina vulgaris* subsp. *vulgaris*, fridlyst) påträffades på en torräng i Vårdö by. Sammanlagt sågs 35 torra fjolårsex. och några några äldre vissna skott samt ca 40 gröna bladrossetter och 28 ex. med blomskott i knopp. Detta är den femte uppgiften av arten på Vårdö och den första med exakt lokal.
 - **Lungrot** (*Chenopodium bonus-henricus*, fridlyst) finns kvar i Näfsby i Hammarland. Tio-tals stora plantor växte längs en ca 12 m lång sträcka på E sidan av Lillåkersgränd 200 m N om Vestmyravägen.
 - **Blåmålla** (*Chenopodium glaucum*), ca 10 små plantor växte i en blomkruka vid Kattby grill och kiosk i Hammarland Kattby vid midsommartiden. En månad senare var såväl krukkan som växterna försvunna. Blåmållan upptäcktes 2014 i krukkan som det första fyndet av arten på Åland sedan 1960-talet.
 - Tre blommande ex. av **ryll** (*Chimaphila umbellata*) påträffades i Ingby i Jomala av Helen Eriksson. Arten är ny för Jomala och det är det andra fyndet på Åland på 2000-talet.
 - **Dvärghäxört** (*Circaea alpina*) påträffades på två lokaler:
 - 1) vid stigen till Kilviken på Prästö i Sund.
 - 2) i en dalgång nära Sandvik på Seglinge i Kumlinge. Ett äldre fynd, från 1937, är känt från Seglinge som är det enda stället där dvärghäxört påträffats i Kumlinge kommun.
 - **Odört** (*Conium maculatum*) påträffades i Jomala Ytterby. Ett bestånd med ca 40 ex. av denna rudratväxt växte vid en väg. Arten är mycket sällsynt på Åland och fyndlokalen är den andra på 2000-talet.
 - **Kanadabinka** (*Conyza canadensis*), 50–100 små och medelstora plantor i blom växte på en grusplan på N sidan av Elverksgatan på Klinten i Mariehamn Sviby. Dettär är det individrikaste beståndet av arten hittills på Åland.

- **Klasefibbla** (*Crepis praemorsa*, fridlyst) iakttogs på den kända lokalen på Skarpnåtö i Hammarland. Ett hundratal ex. i frukt och några ännu blommande ex. växte på en sträcka av ca 10 m på en vägkantsäng och dikegren.
- **Hundtunga** (*Cynoglossum officinale*), ca 10 stora plantor i frukt växte bland blocken nedanför Prästötornets sydvästra slutning på Prästö i Sund.
- Två ex. av ängsnycklar (*Dactylorhiza incarnata* subsp. *incarnata*, fridlyst) växte i ett kärr på Högsten i Eckerö nordvästra skärgård.
- **Vildmorot** (*Daucus carota* subsp. *carota*) förekommer längs Mickelsövägen på Vårdö Mickelsö. Arten växer dels med enstaka ex., dels i större bestånd N om växthuset norr ut en bit förbi det nya småhusområdet N om Östersand; något ex. finns också inne i det nya småhusområdet.
- **Gul fingerborgsblomma** (*Digitalis grandiflora*) förekommer på Prästö i Sund åtminstone på tre ställen:
 - 1) på vägslänten på N sidan av Sundsvägen vid vägskalet till Fridhemsvägen, ca 10-15 ex. uppe i slänten och ett ex. på vägkanten.
 - 2) på vägslänten på NE sidan av Sundsvägen ca 270 m SE om Prästöbrons fäste, ca 150 m NW om vägen till Prästötornet 3 ex. i blom.
 - 3) minst hundra plantor på vägkanterna och i en blandskog i egnahemshusområdet på södra Svinö vid Fridhemsvägens S del från Penelopevägen till kurvan där vägen viker av österut.
- **Rosendunört** (*Epilobium hirsutum*) påträffades på tre ställen på Vårdö:
 - 1) i diket mellan en odlingsväg och betesmarken ca 70 m S om Påvals i Töftö.
 - 2) i ett landsvägsdike på N sidan av Vårdövägen ca 50 m E om östra ändan av lindallén vid Solbo i Vargata.
 - 3) i ett landsvägsdike på N sidan av Vårdövägen vid åkern söder om butiken i Vargata.
- Några ex. av **luddunört** (*Epilobium parviflorum*) växte i ett landsvägsdike på Hummersö i Föglö. Arten är känd från tre eller fyra lokaler på Föglö.
- **Kungsängslilja** (*Fritillaria meleagris*, fridlyst) växer i Bjärström i Finström mellan Svartsmaravägen och gården Staffans. Den insamlades första gången på denna plats 1907 av Bruno Florström och då omfattade populationen ett 20-tal exemplar. Populationens storlek uppskattades till 300 à 500 ex. ca 1980 [Hæggström, C.-A., Hæggström, E. & Lindgren, L. 1982: Rapport om fridlysta och sällsynta växter på Åland. – 137 s. Nätö biologiska station. (Duplicerad rapport.)] och då sågs enbart lilablommiga exemplar. År 2015 uppskattades populationens storlek till ca 2 000 uteslutande lilablommiga blommande exemplar. Beståndet har utvidgats norrut in på gräsmattan vid gården Staffans; några ex. växte också på vägkanten vid landsvägsdiket.
- Ett tiotal ex. av ogräset **hampdån** (*Galeopsis speciosa*) växte på dammvallen till den konstgjorda våtmarken (s.k. Wallins oasis) mellan Berg och Myrsbergen i Sund. Hampdånen är ett sällsynt ogräs på Åland.
- **Glansnäva** (*Geranium lucidum*) påträffades på tre lokaler i den norra och östra skärgården:
 - 1) på Silverskär i Saltvik.
 - 2) på Ådö i Kumlinge.
 - 3) på Ingersholm i Kumlinge. Arten har tidigare rapporteras från en enda lokal i Kumlinge år 1932.
- Ruderatväxten **vit björnfloka** (*Heracleum sphondylium*) växer tillsammans med den på Åland allmänna sibiriska björnflokan (*Heracleum sibiricum*) längs på båda sidor om Österleden mellan Mariebads parkeringsplats och Styrmansgatan i Mariehamn.
- Ett tiotal ex. av **rotfibbla** (*Hypochoeris radicata*) växte vid Berghäll i Föglö Hummersö. Fyndet är det fjärde på Åland och arten är ny för Föglö.
- **Svärdslilja** (*Iris pseudacorus*) påträffades på två lokaler på norra Åland:
 - 1) i ett kärr på Hamnö i Vårdö, Simskåla. Arten är ny för Vårdö.
 - 2) på en havsstrand på Saggö-ön.
- **Strandvial** (*Lathyrus japonicus* subsp. *maritimus*), två små plantor växte på sandstranden vid Möckelö havsbad i Jomala. Denna på Åland sällsynta sandstrandsväxt har icke tidigare observerats i Jomala.
- Gräset **lundslök** (*Melica uniflora*, fridlyst) växer kvar i den frodiga ädellövskogslunden öster om Bockberg i Hammarland Strömma.
- **Skogsbingel** (*Mercurialis perennis*, fridlyst) växer kvar på sin kända lokal i Mariehamn i

- ett lundfragment under björk vid NW kanten av rondellen ”Bläckfisken”. Beståndet omfattar ca 2 m².
- Ungefär 80 utblommade ex. av **johannesnycklar** (*Orchis militaris*) sågs på Ålands enda kända lokal i Lövä på Vårdö.
 - Några exemplar av prydnadsväxten **aftonstjärna** (*Ornithogalum nutans*) påträffades förvildade på två lokaler:
 - 1) i Tullarns äng vid Parkgatan.
 - 2) i en rabatt vid bussplanen mitt emot polishuset i Mariehamn.
 - Ett ex. av **rågvallmo** (*Papaver dubium*) växte på skräpmark vid Kaptensgatan mellan Köpmansgatan och Styrmansgatan i Mariehamn.
 - **Kornvallmo** (*Papaver rhoeas*) påträffades på två lokaler:
 - 1) hundratals ex. i blom på en stor jordhöj och ett par ex. på gruset på skräpmarken i S kanten av åker W om Fårskär i Jomala Södersunda.
 - 2) ett ex. i blom i en åker(vall) ca 90 m S om Os-karsborg i Listersby på Vårdö.
 - **Pestrot, pestskräp** (*Petasites hybridus*) växer sydväst om Jomala prästgård. Pestskräp växte på platsen redan 1841.
 - **Fjällgröe** (*Poa alpina*) påträffades som en ny art för Åland på Vårdö, Lövä, Sandösunds camping, där flera ex. växte på ett ”grönt tak”. Växten är importerad 2014 med levande ”grönt tak” från Sverige.
 - **Stor ängssyra** (*Rumex thyrsiflorus*) påträffades på två nya lokaler i Hammarland:
 - 1) åtta små grupper växte vid Marielund i Lillbolstad på E sidan av Skarpnätövägen.
 - 2) i byarna Bredbolstad och Lillbolstad växte stor ängssyra i stora och täta bestånd på båda sidor av Aspbackavägen mellan Bovikvägen och Skarpnätövägen, speciellt från det nord-sydlopande diket Fly å till Skarpnätövägen; några bestånd fanns också ca 300 m söderut längs Bovikvägen och några hundra meter längs Skarpnätövägen norrut. Speciellt de täta bestånden längs Aspbackavägen motsvarar artens förekomst i södra Sverige.
 - **Stenros** (*Rosa canina*, fridlyst), en buske i frukt växte nedanför Prästötornets S sluttning på Prästö i Sund.
 - **Luddros** (*Rosa sherardii*, fridlyst) iaktogs på sex lokaler:
 - 1) en ros som antogs vara luddros iaktogs 2014 av Aapo Ahola (Faunatica) på Brändö i Jomala. Ett vackert snår konstaterades växa vid hållmarkens NW ända i juli 2015.
 - 2) en usel buske, som bestämdes till *Rosa* cf. *sherardii* växte vid vägen till Prästö tornet ca 30 m S om stigen till Kilsviken på Prästö i Sund.
 - 3) två buskar växte i skogsbrynet 5-8 m N om asfaltplanen strax W om huset nr 5 (f.d. Gäddvikens pensionat) i Hammarland Bredbolstad.
 - 4) några låga buskar växte i Tingsvägens NW kant ca 20-30 m N om Tallmovägen i Föglö Degerby.
 - 5) två stora välutvecklade buskar växte invid minnesstenen över ryska tsarens besök i byn på 1800-talet på Tingsvägens E sida vid infarten till midsommarstången i Föglö Degerby.
 - 6) en buske växte på Tingsvägens NW sida vid W ändan av en stenmur ca 90 m NE om midsommarstången i Föglö Degerby.
 - Beståndet av **åkerbär** (*Rubus arcticus*) mår bra i Jomala Gottby.
 - **Glasört** (*Salicornia europaea*, fridlyst) påträffades riklig i en saltskona på en yta av ca 6 m × 4 m på Juddskär i Hammarland. Lokalen är ny för denna mycket sällsynta och starkt minskande strandväxt.
 - Små träd av ädelrönnar som har en habituell likhet med **fagerrönn** (*Sorbus* cf. *meinichii*, fridlyst) påträffades på två nya lokaler:
 - 1) ett ex. i Hammarland Postad på en åkerren på N sidan av Meijerigatan ca 60 m W om Skarpnätövägen.
 - 2) ungefär tio små träd på Prästötornets ruin, främst på den norra sluttningen, på Prästö i Sund.
 - **Rödfloka** (*Torilis japonica*, fridlyst) påträffades på två lokaler:
 - 1) minst 500 ex. växte på Prästötornets ruin på Prästö i Sund.
 - 2) två små bestånd med sammanlagt 11 ex. växte i en skogssluttning i Ytterby i Jomala. Lokalen är ny.
 - **Jordklöver** (*Trifolium campestre*) påträffades av Soile Vartiainen i en trädesåker i Föglö Sonnoda. Arten har noterats en gång tidigare på Föglö, nämligen 1910.
 - **Trådveronika** (*Veronica filiformis*) växte rikligt – mycket rikligt på en yta av flera m² på

gräsmattan vid Stadshusets W sida i Mariehamn. Detta gräsmatts- och trädgårdsogräs har påträffats några gånger i Mariehamn mellan åren 1945 och 2015.

- **Vårvicker** (*Vicia lathyroides*, fridlyst), ca 10 ex. växte nära småbåtshamnen på västra Prästö i Sund.

Dendrologiska studier – Carl-Adam Hæggeström, Eeva Hæggeström & Ralf Carlsson

Ålands vilda och planterade trädflora innehåller många intressanta både vilda och odlade arter. Under 2015 gjordes bl.a. följande iakttagelser:

- **Asklönn** (*Acer negundo*), Mariehamns flygstation i Jomala Sviby. Ett träd växer ca 30 m SSW om terminalbyggnaden. Trädet är enstammigt, ca 7 m högt och det förgrenar sig kraftigt strax över 2 m. I oktober 2009 var stamomkretsen på 1,3 m höjd 97 cm, i augusti 2015 hade stamomkretsen ökat till 107 cm.
- **Hästkastanj** (*Aesculus hippocastanum*), ett stort träd växer inne på gården Södragatan 6 i Mariehamn. I trädgården finns tiotals fröplanter vilket visar att arten har förmåga till självföryngring hos oss.
- En ca 1,5 m hög tät häck av **buxbom** (*Buxus sempervirens*) växer vid den södra parkeringsplatsens N del vid Jomala kyrka.
- **Katsura** (*Cercidiphyllum japonicum*), ett litet träd finns planterat i en trädgård på N sidan av Mangelgränd vid hörnet mot Öhbergsvägen i Mariehamn.
- **Krypoxbär** (*Cotoneaster dammeri* var. *radicans*) växer planterad vid Marieparks W gavel strax SE om Viking Lines och Silja Lines färjeterminal i Västerhamn.
- **Liguster** (*Ligustrum vulgare*) odlas som häckväxt på många håll i Mariehamn. Längs Bagargränd på Klinten i norra Mariehamn finns över 1,5 m höga, täta och fina häckar.
- **Asp** (*Populus tremula*), ett stort träd med mycket vid krona växer 20 m SSE om vägskälet Gottbyvägen – Storskäret i Jomala Djurvik. Trädets höjd är ca 16 m, kronans diameter ca 20 m och stammens omkrets på 130 cm höjd 308 cm.
- **Sötkörbär, fågelbär** (*Prunus avium*), ett träd sannolikt kvarstående efter odling växer

ca 40 m S om Café Furulund strax W om Bomarsunds fästningsruin i Sund.

- En liten buske av **daggros** (*Rosa glauca* Pourr., syn *R. rubrifolia*) växer på E sidan av Neptunigatan vid parkeringsplatsen för Ålands högskola norra i Mariehamn. Denna odlade ros förekommer tämligen allmänt som förvildad i södra Finland men på Åland har den tidigare med säkerhet antecknats bara från Jurmo i Brändö 2004. Några äldre insamlingar och observationer mellan 1907 och 1942 gäller av allt att döma vilda buskar av kal nyponros (*Rosa dumalis*), som förr hette bl.a. *Rosa glauca* Vill. ex Loisel.
- **Äppelros** (*Rosa rubiginosa*), busken som växer N om Sundsvägen vid SE hörnet av den andra uppmurade muren i Bomarsunds fästningsruin, var nedhuggen igen våren 2015. Två ca 60 cm höga skott samt några mindre fanns kvar av rosen. Rosen är den enda kända på Åland. Ledningen för Bomarsunds forminnesområde har informerats om saken.
- **Plommonros** (*Rosa villosa*, syn. *R. pomifera*), en stor buske, sannolikt kvarstående efter odling, växer vid en trädgård strax N om skolan i Vårdö Vårdö by. Två buskar har vuxit vid Jan Karlsgårdens parkering i Sund, men de var nedhuggna 2015.
- **Fläder** (*Sambucus nigra*) finns planterad flerstädes på Åland. Följande iakttagelser gjordes 2015:
 - 1) i Mariehamn finns ett träd på N sidan av Södragatan W om Ålandsvägen.
 - 2) fläder växer i en trädgård på Västra Ytternäs i södra Mariehamn.
 - 3) en sannolikt odlad buske växte i en klippskrevan vid antennstationen 70 m W om det västligaste vindkraftverket (Fortuna) på Knutsbodaberget i Lemland Knutsboda.
 - 4) en sannolikt odlad buske växte på NE sidan av vägen vid det första huset N om bron över sundet mellan Kastelholmsviken och Kökshavet, ca 130 m N om Kastelholms slottsruin i Sund.
- två exemplar av **gulbladig fläder** (*Sambucus nigra* 'Aurea') växer vid Tomtebo i Vårdö by på Vårdö. Denna kultivar av fläder har inte tidigare observerat på Åland.

– **Ullunggrön** (*Sorbus ulleungensis* 'Dodong') finns planterad åtminstone på två ställen i Marihamn:

- 1) några träd växer vid Strandgatan mellan Alandica Kultur och Kongress och Stadsbiblioteket.
- 2) några träd växer på gården vid Neptunigatan 39.

Sumpviolen på Åland – FD Pertti Ranta & FM Jarmo Saarikivi

Sumpviolens (*Viola uliginosa*) enda kända lokal på Åland, på Kökar, besöktes i juni. Sumpviolen trivs bra på platsen. Prov togs för en populationsgenetisk undersökning där gensekvenserna undersöktes vid Uleåborgs universitet.

Ålands havsörnar 2015 – Torsten Stjernberg, Hannu Ekblom, Jörgen Eriksson, Johan Franzén & Jukka Passinen

Havsörnsinventeringen, som täckte hela landskapet, fortsatte år 2015 som tidigare år. Hannu Ekblom, tillsammans med Johan Franzén, inventerade Föglö, Torsten Stjernberg de övriga 15 kommunerna. Johan Franzén deltog också i inventeringarna i en del av de andra skärgårdskommunerna utom Föglö. Jukka Passinen deltog i inventeringarna under sju dagar på fasta Åland och Jörgen Eriksson en dag i västra skärgården.

Totalt registrerades 120 bebodda revir. Häckningen lyckades i 70 fall (58 %). Antalet noterade ringmärkningsstora ungar uppgick till 106, av vilka 69 kunde ringmärkas.

Uppgifter om Johannes och tretton andra med GPS-satellitensändare försedda havsörnars rörelser kan studeras på Naturhistoriska centralmuseets hemsida, www.luomus.fi/sv/satellithavsornar.

Linjetaxering av häckfågelfaunan – FM Panu Kunttu

Under perioden 1–6 juni räknades de häckande fåglarna längs Naturhistoriska centralmuseets fasta linjer i Skeppsvik på Eckerö, Labnäs i

Geta, Önningeby i Jomala, Ämnäs och Östanåker i Finström samt Stålsby i Saltvik.

Ornitologiska iakttagelser – Stud. Coong Lo, FM Ville Heimala, FM Annemarie Hietala, FM Laura Hiisivuori, FM Kaisa Jauhiainen, trädgårdsmästare Mikael Lindholm, stud. Elisa Metsovuori, FM Krista Raveala & stud. Anniina Wahlberg

Biologiföreningen Symbioosis s.k. fågelrally hölls den 27–28 mars då fåglar iakttoogs på olika håll på Åland.

Studier av hasselsnok och större vattensalamander – Pertti Ranta & Jarmo Saarikivi

Kända lokaler för **hasselsnok** eller **slät snok** (*Coronella austriaca*) besöktes. Hasselsnoken påträffades på samtliga besökta lokaler och fotografier togs för bildarkiv. Därtill besöktes några lokaler för **större vattensalamander** (*Triturus cristatus*) på Eckerö.

Fotografering av lövängar, forna lövängar och andra kulturbiotoper – FD, fotokonstnär Leena Saraste

Leena Saraste fotograferade olika lövängar o.a. kulturbiotoper som hon besökt 1975–1983 och på nytt 2013–2014. Fotografier tog bl.a. på Nåtö, i Finström och på Föglö. Bilderna använder Leena Saraste i olika fotoutställningar. En första utställning ”*Lintumetsät – karjahaat. Ekologisia kuvia Ahvenanmaalta*” (Fågelskogar – kohagar. Ekologiska bilder från Åland) visades på Finlands fotomuseum våren 1977 och efter det bl.a. i Ålands museum och på talrika andra platser. Utställningen var med i Leena Sarastes retrospektiva utställning (<http://www.valokuvataiteenmuseo.fi/fi/nayttely/menneet-naeyttelyt>).

Redan 1975 var siktet inställt på att fotografiskt dokumentera den landskapsomvandling som följer då betet i naturen (skogsbetet) upphör. Från 2013 fotograferades samma områden på nytt. Hösten 2015 hade Leena Saraste en utställning vid Kuusamo Nature Photo 20-årsfestivalen (<http://www.kuusamo.fi/Resource.phx/sivut/siv->

ut-kuusamo/naturephoto/esiintyjat2014.htx). Där höll hon ett föredrag och presenterade en sammanställning av bilder från 1970- och 2010-talen under det gamla namnet Fågelskogar – kohagar.

Ålands skalbaggar – Riitta Clayhills, Tom Clayhills & Jussi Vilén

Sommaren 2015 var kall och sen på Åland. Med fångsterna från Prästgårdsnäsets naturskyddsområde erhöles mindre material än under något av de föregående åren (2002–14) men fångstintensiteten har nog också varierat under åren.

Nämrvärda arter är:

- en individ av **ticknagaren** (*Cis fagi*, hotklass sårbar, VU) fångades i en grov, ihålig, tickangripen ekhögstubbe. Arten är ny för Åland och det andra fyndet från Finland. Det första fyndet gjordes på ön Jalassaari i Lojo på 1980-talet.
- Två individer av den lilla fjädervingen **Ptenidium turgidum** erhöles 2015. Ett ex. påträffades 2014 som ny för Finland i lunden på Prästgårdsnäset.
- Fyra ex. av **tvåfärgad barksvartbagge** (*Corticiceus bicolor*, familj Tenebrionidae, svartbaggar) hittades i björkhögstubben 7 på Prästgårdsnäset. Fyndet är det första på mer än 65 år på Åland.
- På sandstranden på Jomala Möckelö hittades i september en individ av **kejsarkortvingen** (*Staphylinus caesareus*) som ny för Åland.

Arbetsgruppen för hotade fjärilar – prof. Erkki M. Laasonen (ordförande) & doc. Leena Laasonen

Under 2015 gjordes observationer på Fasta Åland under perioden 29 maj – 2 juni och på Kökar, Föglö och Fasta Åland under perioden 10–14 september. Några negativa fynd är inkluderade och orsaken till att en del småfjärilar inte hittades diskuteras. Sommaren 2015 var urusel för många fjärilar, men man kan inte för det fastslå, att arter som inte hittades skulle ha försvunnit för gott.

1. Fridlysta arter

- **Säfferotsplattmal** (*Depressaria libanotidella*), ca 150 larver på säfferot längs vägkanter-

na på Brändö Fiskö samt ca 30 larver vid färjhamnen i Hummelvik på Vårdö, 12–13 juli 2014, Hannu Koski obs. Vårdväxten säfferot (*Seseli libanotis*) har inte tidigare rapporterats från Vårdö och Brändö.

- **Ängsrutemal** (*Ethmia pyrausta*), inga flygande ex. kunde ses på den klassiska lokalen på Norrö i Bamböle i Finström.
- **Krisslesäckmal** (*Coleophora inulae*), inga säckar eller äthål på blad av krissla (*Inula salicina*) kunde hittas på Röören på Björkö i södra Lemland. En tidigare fyndplats ca 100 m mot sydost hade vuxit igen och där hittade ingenting heller.
- **Tandmal** (*Cynaeda dentalis*), inga observationer gjordes på hösten vid väggkanten vid ett bergsavsnitt väster om Söderby vägskäl i Lemland. Inte heller vid trafikkontrollplatsen längre västerut, nära Löfvingsvägen i Lemland eller i Lumparland i trakterna av Svinö vägskäl kunde tandmalen hittas. På alla dessa ställen hade blåeldsplantorna (*Echium vulgare*) blivit avklippta genom skötseln av väggkanterna. Larven lever i på blåeld och förpuppar sig i dess stammar.

2. Hotade och nära hotade arter

Olika hotkategorier: CR = akut hotad art, EN = starkt hotad art, VU = sårbar art och NT = nära hotad art.

- **Vattrad rönnsäckmal** (*Coleophora hemerobiella*, CR), tidigare konstaterad på Dånö i Geta, men 2015 hittades inte arten.
- **Hampflokelvecklare** (*Cochylidia rupicola*, CR), på våren samlade vi fjolårsstammar av hampflokel (*Eupatorium cannabinum*) på Röören i södra Lemland. Ur dessa kläcktes två hanar. Lokalen är den andra i hela Finland för denna art.
- **Fyrpunkterad plattmal** (*Agonopterix quadripunctata*, EN), larver har tidigare påträffats i Ekvretet i Jomalaby i Jomala, men 2015 hittades ingenting.
- **Jungfrulinpraktmal** (*Hypercallia citrinalis*, EN), flera larver påträffades på blommor av jungfrulin i Lemböte i Lemland. Av larverna kläcktes åtta hanar och en hona.
- **Myntesäckmal** (*Coleophora albitarsella*, EN), fem säckar, av vilka två kläcktes, påträffades på bergmynta (*Satureja vulgaris*) på Björkö i södra Lemland.

- **Kilstreckad klintsäckmal** (*Coleophora conspicuella*, EN), Ödkarby i Saltvik, fem säckar ur vilka en hona kläcktes.
- **Glasörtsäckmal** (*Coleophora salicorniae*, EN). Sex säckar togs tillvara från glasört (*Salicornia europaea*) på Koholmen vid Marsund i Hammarland: En hona kläcktes på våren 2015. På hösten 2015 studerade vi flera ställen, där glasört växer för att kontrollera hur situationen utvecklats för värdväxten och på den som larv levande glasörtssäckmalen sedan 2003. Detta projekt är ännu oavslutat, men redan nu kan man säga, att både växten och småfjärilen har gått drastiskt tillbaka. Situationen för den andra som larv på glasört levande arten **glasörtssmästämval** (*Scrobipalpa salicorniae*, EN) är idag oklar – kan hända att den är helt försvunnen från Åland. Projektet fortsätter nästa sommar.
- **Hampflockelfjädermott** (*Adaina microdactyla*, EN). Från de överåriga stänglarna av hampflockel (*Eupatorium cannabinum*) insamlade på Röören kläcktes 4 ex.
- **Skogssallatsfjädermott** (*Pselnophorus heterodactylus*, VU). Lokalen vid Västerträsk i Finström, där skogssallat (*Mycelis muralis*) tidigare växte under granar är nu ett kalhygge och fjärilen hittades inte.
- **Tvåpunktgräsminerarmal** (*Elachista dipilella*, NT). Några strån av fårsvingel (*Festuca ovina*) insamlades i misstag i Ödkarby. Ur stråna kläcktes en hane.

3. Ny art på Åland

- **Kardborrefjädermott** (*Porritia galactodactyla*). Larver insamlades på ullig kardborre i den gamla äppelträdgården på Joppe i Jomala-by i Jomala, Fyra fjärilar kläcktes ur larverna. Arten har på senare år spritt sig snabbt längs sydkusten i Finland.

4. Sällsynta arter

- **Bokguldmal** (*Phyllonorycter maestingiellus*, 70 p.). Artens bestånd i bokskogen på Stornäset i Kastelholm är ca tre år gammalt, men mycket livskraftigt. 12 larver tillvaratogs på hösten 2015.
- **Slänstämval** (*Gelechia scotinella*, 100 p.). Larver påträffades den 30 maj på blommor av slån (*Prunus spinosa*) på Skobholm i Lemland. Två hanar och tre honor kläcktes.

- **Rosenvårvecklare** (*Acleris cristana*, 70 p.). Ett ex. påträffades bland ekar nära Apalholm i Lemland Flaka.
- **Grön ekvårvecklare** (*Acleris literana*, 100 p.). Ett ex. påträffades bland ekar i Lemland Västerånga.

Alla andra arter antecknades på fältblanketter (5 sidor). De flesta fjärilar bestämdes i fält och bara några ex. togs tillvara för laboratorieundersökning. Fynd av fridlysta arter, alla arter observerade på fridlysta områden, hotade och nära hotade arter och sällsynta arter har registrerats i databanken ”Virtala” i Naturhistoriska Centralmuseet i Helsingfors (LUOMUS) dit också tillvaratagna ex. har donerats.

Nåtö fjärilsforskning 2014–2016 – FM Janne Liikanen, FM Simo Korpela, Asko Oksanen & Olli Virtanen

En undersökning av fjärilfaunan kring Nåtö biologiska station och naturreservatet på nordöstra delen av ön påbörjades 2014. Undersökningen avses att fortsätta ännu 2016. Med tre ljusfällor och tio betesfällor insamlades fjärilar. Därtill har aktivt iakttagande av fjärilar skett vid varje besök på stationen. Alla fjärilar fångade i fällorna identifierades (utom mycket slitna exemplar). De flesta av småfjärilarna (Microlepidoptera) är ännu oidentifierade på grund av att majoriteten fjärilar är kraftigt slitna. Under 2015 vittjades fällorna, om möjligt, varje vecka för att underlätta identifieringen av småfjärilarna. Antalet av varje storfjärilsart (Macrolepidoptera) räknades. Resultatet införs i projektets databas.

Hittills har 524 arter av storfjärilar påträffats. Antalet var 472 första året 2014. De fördelar sig på följande grupper: 31 arter av dagfjärilar (Papilionoidea), 10 arter av sikelvingar (Drepanoidea), 8 arter av spinnare (Bombycoidea), 179 arter av mätare (Geometroidea), 5 arter av ädelspinnare (Lasiocampoidea) och 291 arter av nattflyartade fjärilar (Noctuoidea). Därtill har 285 arter av småfjärilar konstaterats. Totalt ingår nu 93 362 exemplar av storfjärilar i databasen. Den mest anmärkningsvärda arten är glänsande backfly (*Agrochola nitida*; akut hotad = EN) som är mycket allmän i området.

Hagtornsspinnmalen (*Scythropia crataegella*) i Mariehamn – en uppföljning av tidigare studier – Carl-Adam Hægström

Hagtornsspinnmalen kontrollerades på fyra av de lokaler där den syntts under tidigare år:

- 1) Södragatan 28 (668590:301744), en svag minering med spinn i S knuten i juni 2015. Enstaka larver sedda i slutet av juni 2015. Många mineringar sedda i augusti och 19 september 2015, men inget hyggligt spinn och inga larver eller fjärilar.
- 2) Köpmansgatan 5, mellan huset och trottoaren (6686453:3107979), ca 10 små angrepp på lingonoxbärsbusken (*Cotoneaster horizontalis*), ca 23 juni 2015. Små larver syntes.
- 3) I gränden mellan Norragatan och Nygatan, rabatten E om Viking Lines kontor (668623:310795), talrika kraftiga angrepp med halv-vuxna larver på krypoxbär (*Cotoneaster dammeri* var. *radicans*), 25 juni 2015.
- 4) På N sidan av Skeppargatan mellan Ålandsvägen och Kaptensgatan, (668668:310785), kraftiga angrepp på häcken av *Crataegus laevigata* (i häcken också *C. grayana*, svaga ätspår på den men inte i *C. grayana*-häcken 10-20 m längre mot E), vuxna larver och många puppor sedda 25 juni 2014.

Molluskundersökningar – Naturhistoriska centralmuseets molluskarbetsgrupp: Anne Koivunen, Ulla-Maija Liukko & Hannu Ormio

Arbetsgruppen besökte Åland i juli och undersökningarna koncentrerades till de kalkrika rikkärren. År 2011 hade en för Finland ny snäcka, **större agatsnäcka** (*Cochlicopa nitens*) hittats i en gropfälla för insekter och nu ville man närmare undersöka snäckans förekomst. Därtill antog man att arter av grynsnäckor (släktet *Vertigo*) som ingår i naturdirektiven skulle kunna finnas liksom också en del andra kalkarter som förekommer i grannländerna. Tyvärr är en stor del av de åländska rikkärren illa påverkade av utdikning. Utom rikkärr undersöktes också en del lundar, kyrkmurar och stengårdsgårdar.

Följande lokaler undersöktes: Eckerö Torp Uddhagarna och Furulund samt kyrkan med omgivning; Finström Gutorna strax S om Höckbö-

le; Geta Höckböleholmen och kyrkan med omgivning; Hammarland, kyrkan med omgivning; Jomala Västansunda Moren och Västansunda Kallabergen.

Följande fynd kan noteras:

- **kalkkärrsgrynsnäcka** (*Vertigo geyeri*, NT, europeisk direktivart) påträffades på rikkärren vid Uddhagarna och Furulund samt på Moren.
- **tandsnäcka** (*Perforatella bidentata*, NT), påträffades vid Furulund.
- **mindre skogsglanssnäcka** (*Aegopinella pura*, NT) påträffades vid Eckerö kyrka och på Höckböleholmen.
- **linssnäcka** (*Helicigona lapicida*, NT) påträffades vid Eckerö kyrka, vid Geta kyrka, på Höckböleholmen och vid Hammarland kyrka.
- **trädsnigel** (*Lehmannia marginata*, NT) påträffades vid Eckerö kyrka.
- **sidensnäcka** (*Euomphalia strigella*, NT) på Höckböleholmen.
- **större agatsnäcka** (*Cochlicopa nitens*) påträffades på Moren som en ny art för Finland.
- **sumpgrynsnäcka** (*Vertigo lilljeborgi*) påträffades på Moren. Denna art är livskraftig i Finland, men i Europa anses den vara hänsynskrävande.
- **stor blåssnäcka** (*Aplexa hypnorum*, DD), påträffades på Moren. Hotstatusen för denna vattenlevande art är inte klarlagd.

Av övriga arter kunde konstateras att ängspuppsnäcka (*Pupilla muscorum*) är en konstant art på kyrkmurar och stengårdsgårdar samt att **blåbärssnäcka** (*Zoogenetes harpa*) finns i åländska moskogor. I Finland är den en inlandsart som inte alls hittas i kustnära områden.

Spindelundersökningar på Åland – FM Niklas Fritzén, doc. Pekka T. Lehtinen, AFM Ilpo Manterkoski, FK Timo Pajunen & FD Varpu Vahtera

Spindelarbetsgruppen (Hämähäkkityöryhmä) besökte Åland under tre dagar i juni för att bl.a. återbesöka gamla fyndplatser för rödlistade spindlar. Av rödlistade spindelarter hittades endast **trekantsspindel** (*Hyptiotes paradoxus*, NT) och **bladkrabbspindel** (*Diaea dorsata*, NT), men den länge eftersöka **igeltkottslocken** (*Lacinius horridus*) hittades på Jomalö i Hammarland Strömma. Ytterligare hittades **ljusterspindel** (*Mangora*

acalypha) som ny för Finland och tusenfotingen **pyslingstenkrypare** (*Lithobius microps*) som en ny art för Åland.

Övrig verksamhet 2015

Kortare besök på stationen gjordes av 10 forskare under verksamhetsåret.

Enhetens för svenskspråkig undervisning vid Biovetenskapliga institutionen, Helsingfors universitet, vårexkursion den 18–20 maj, 15 studenter under ledning av C.-A. Hæggeström och fil.dr Helena Åström.

De estniska forskarna Riin Ehin och Madis Peil, som utförde sina pro gradu-fältarbeten på Nåtö på 1990-talet, besökte stationen tillsammans med barn och Riins släktingar den 7 augusti, sammanlagt 28 personer.

Sigrid Granfelt forskarmöte den 29–30 augusti: FD Camilla Gustafsson (Tvärminne), FM Åsa Hägg (ÅJFM), FM Ann Lindholm, FD Marie Nordström (ÅA) och Niclas Rantala.

Publikationer 2015

- Honnen, A.-C., Roos, A., Stjernberg, T. & Zacho, F. 2015: Genetic analysis of Eurasian otters (*Lutra lutra*) reveals high admixture in Finland and pronounced differentiation in Sweden. — *Mammalian Biology* (Elsevier) 80: 47–53.
- Hæggeström, C.-A. 2015: Nattviolen, en variabel art i Finland. — *Krutbrännaren* 24: 79–87.
- Hæggeström, C.-A. & Hæggeström, E. 2015: En äppelträdgård från 1700-talet på Åland. — *Nordenskiöld-samfundets tidskrift* 72–73: 23–44.
- Hæggeström, C.-A. & Hæggeström, E. 2015: *Echium vulgare* (Boraginaceae) in the Åland Islands. — *Memoranda Soc. Fauna Flora Fennica* 91: 1–8.
- Hæggeström, C.-A. & Hæggeström, E. 2015: Ruderals and weeds in Godby, Åland Islands, SW Finland. — *Memoranda Soc. Fauna Flora Fennica* 91: 21–32.
- Nikinmaa, M. & Stjernberg, T. 2015: Henrik Wallgren, In memoriam. — *SFV-kalendern 2015*. SFV:s årsbok. 129: 155–157.
- Nikinmaa, M. & Stjernberg, T. 2015: Henrik Wallgren in memoriam. — *Luonnon Tutkija* 119: 65–66.
- Stjernberg, T. 2015: Slå vakt om våra utskärsområden. — *Nya Åland* 3.10.2015.
- Åström, H., Hæggeström, C.-A. & Hæggeström, E. 2015: Geographical distribution of *Allium oleraceum* cytotypes in Finland and Sweden. — *Nordic Journal of Botany* 33: 120–125. (doi: 10.1111/njb.00521. 6 pp. + Supplementary material (Table 1), 8 pp. Article first published online: 31 October 2014.)